

Tűzvédelmi szakvizsgáztatás

A tűzvédelmi szakvizsgáztatással összefüggésben, a 2009. szeptember 30. óta bekövetkezett jogszabályváltozások, felmerült kérdések, gyakorlati tapasztalatok alapján az alábbi tájékoztató került kiadásra.

1. Jogszabályi háttér:

2009. évi LXXVI. törvény a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól (továbbiakban: Szolgtv.);

2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól (továbbiakban: Ket.);

1996. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Ttv.) a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

261/2009. (XI. 26.) Korm. rendelet a tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről és a tűzvédelmi hatósági tevékenység részletes szabályairól (továbbiakban: 261-es Kr.);

27/2009. (X. 29.) ÖM rendelet a szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól (továbbiakban: Szr.)

53/2005. (XI. 10.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről és a szakvizsga részletes szabályairól (továbbiakban: 53-as BM r.) **hatályon kívül!**

2. Szakvizsgabizonyítványok érvényessége:

Abban az esetben, ha utólag – 2009. november 6-a után szervezett szakvizsgák esetében – kiderül, hogy a vizsgabizottság elnöke olyan személy volt, akit *a szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól* szóló 27/2009. (X. 29.) ÖM rendelet (továbbiakban: Szr.) 3. § (4) bekezdése kizárt, a kiadott szakvizsgabizonyítványok érvényességéről a tűzvédelmi hatóság dönt. Az Szr. 7. § (1) a) pontja szerint akkor érvénytelen a szakvizsgabizonyítvány, ha a tűzvédelmi hatóság megállapította, hogy az oktatás vagy a szakvizsgáztatás az Szr-ben foglalt előírásokat súlyosan sérti. Itt a Szr. 7. § (1) a) pont zárójelben meghatározott körülményein felül más eset is előfordulhat, ezért a tűzvédelmi hatóságnak kell mérlegelnie, hogy adott ügyben miként dönt. Azt azonban szem előtt kell tartani, hogy általában a vizsgázó nem választhatja meg milyen vizsgabizottság előtt vizsgázik. Ezért az oktatásszervező és a vizsgáztatók által elkövetett hibákért általában nem tehető felelősség.

3. Illetékkötelezettség/mentesség

A szolgáltatási tevékenység bejelentése a Szolgtv. 23. § szerint illetékköteles, viszont az a 24. § szerinti adatváltozás bejelentés illetékmentes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 33. § (2) bekezdés 26. pontja szerint:

egyres alkotmányos jogok érvényesítése, illetőleg kötelezettségek teljesítése, valamint a társadalmi igazságosság előmozdítása érdekében a mellékletben és a külön jogszabályokban meghatározott illetékmentes eljárásokon felül tárgyuknál fogva illetékmentes eljárások:

26. közigazgatási hatóságnál nyilvántartott adatokban bekövetkezett változások jogszabályi előíráson alapuló, kötelező bejelentése.

Ez alapján az adatváltozás bejelentés illetékmentes, mivel a hatóságnál nyilvántartott adatokban jogszabály (Szolgtv. 24. § (1)) írja elő a bejelentési kötelezettséget.

4. A Szm. hatályba lépése óta felmerült további kérdések:

- a. A hatóság hogyan ellenőrizheti, hogy a szakvizsgabizottság elnöke az oktatásszervezővel munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban van-e?**

Az Szm. 3. § (4) b) pontja szerinti jogviszony ellenőrzése történhet helyszíni ellenőrzés során az oktatásszervező és a vizsgáztató nyilatkozatásával, vagy a 4. § (1) bekezdés szerinti bejelentést követően írásbeli nyilatkozat bekérésével.

- b. A beszekennelt jegyzőkönyv eredetinek számít-e?**

A Ket. szerint nem.

- c. Nagy vállalkozásoknál a Szm. 3. § (5) bekezdését hogyan értelmezzük? Mi számít ugyan annál a munkáltatónál alkalmazásban állónak?**

Egy szervezeten (a „szervezet” alatt nem munkáltatót értek) belül, lehetőség van arra, hogy a szakvizsgabizottság tagja, elnöke a szervezet tagja legyen. Ez úgy valósulhat meg, ha a munkáltatói jogkört a szakvizsgáztatók és a vizsgázók esetében a szervezeten belül nem azonos szervezeti egység vezetője gyakorolja, vagyis más a munkáltató. Példával szemléltetve a helyzetet: azok a munkavállalók, akiknek munkáltatói jogát az „F” szervezet „X” Igazgatóság igazgatója gyakorolja, vizsgáztathatnak olyan munkavállalókat, akiknek munkáltatói jogát nem az „F” szervezet „X” Igazgatóság igazgatója, hanem az „F” szervezet „Z” Igazgatóság igazgatója vagy más önálló szervezeti egységének vezetője gyakorolja. Azonban ez esetben is be kell tartani az Szm. 3. § (4) b) pontját, nevezetesen: a szakvizsgabizottság elnöke nem lehet az oktatásszervezővel munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy.

A munkáltatói jogok ellenőrzésére a szervezetek nyilatkozathatóak.

- d. Az Szm. 1. melléklet 10-11 pont esetén mi a helyzet a korábban regisztrált vizsgáztatókkal, akik nem rendelkeznek az Szm. 3. § (2) bekezdése szerint előírt szakvizsga bizonyítvánnyal?**

A korábban kiadott regisztráció jogfolytonosan él, viszont az OKF az oktatás és vizsgabejelentések során ellenőrzi, hogy a vizsgáztatók rendelkeznek-e az előírt tűzvédelmi szakvizsga bizonyítvánnyal.

- e. Mi van akkor, ha a Szm. hatályba lépése előtt regisztrálva lett a vizsgáztató, de nem volt meg a szakképesítéshez kapcsolódó öt év szakmai gyakorlat, hiszen az 53-as BM r. nem rögzítette egyértelműen, hogy a szakképesítés megszerzésétől kell számolni az öt évet?**

Jóhiszeműen szerzett jogként kell a regisztrációra tekinteni, vizsgálni lehet, hogy megvan-e az öt év szakmai gyakorlat, de annak hiánya miatt a vizsgáztatói tevékenységtől a Szm. hatályba lépése előtt regisztrált személyt eltiltani nem lehet.

- f. Személyes adatok védelme, lehet-e tiltakozni az adatok nyilvántartása ellen?**

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 11. § (1) b) pontja szerint az érintett kérheti személyes adatainak helyesbítését, illetve - a jogszabályban elrendelt adatkezelések kivételével - törlését (14-

16. §). A vizsgáztatók és oktatásszervezők esetében jogszabály rendeli el az adatkezelést és a Szolgtv. 30. § (2) szerint az ott meghatározott adatok közérdekből nyilvánosak.

g. *Lehet-e kérni, hogy valaki ne szerepeljen a nyilvántartásban?*

Abban az esetben, ha valaki nem szolgáltatási tevékenységet végez – mások számára nem szolgáltat, tevékenysége nem gazdasági haszonszerzésre irányul –, hanem saját maga számára végzi a Ttv. 12. § (1) bekezdés szerinti tevékenységeket, bejelentését a tűzvédelmi hatóságnak meg kell tennie, viszont rá nem vonatkozik a Szolgtv. 30. § (2) bekezdése az adatok nyilvánosságáról. Az oktatásszervezőknél és a vizsgáztatóknál viszont nincs meg ez a lehetőség, mert mindkét esetben a vizsgázó felé szolgáltatnak. A kiadott szakvizsga bizonyítvány az ország egész területén érvényes, függetlenül attól, hogy ki állította ki.

h. *Az Szm. 1. § (3) bekezdése szerint felmentésben részesülő személynek kell-e rendelkeznie a szakképesítés megszerzésétől számított legalább öt éves szakmai gyakorlattal?*

Az Szm. 1. § (3) bekezdés szerint a vizsgabizottság tagjaira vonatkozó **képesítéssel** kell rendelkezni, az Szm. 3. § (1) a) pont szerint ezek a képesítések a felsőfokú végzettség, és a középfokú tűzvédelmi szakképesítés. A szakmai gyakorlat nem képesítés, ezért az nem kérhető számon az 1. § (3) bekezdése szerint vizsgára nem kötelezett személytől.

i. *Milyen felsőfokú végzettség fogadható el?*

Az Szm. 3. § (1) a) pontban előírt „felsőfokú végzettség” megléténél alapvetően a felsőfokú állami végzettség – a főiskolai (BsC) vagy egyetemi (MsC) végzettség – fogadható el. Másfajta felsőfokú végzettség esetén igazolnia kell a vizsgáztatónak, hogy milyen jogszabály minősíti végzettségét felsőfokúnak.

j. *Nyilvántartásból való törlés kérdése.*

Akinek jogerősen megtiltották a tevékenység folytatását, azt nyilván kell tartani, a megtiltottak nyilvántartásában. Akinek megszűnt a tevékenysége, és ezt bejelentette a hatóságnak, azt törölni kell, de nem kell nyilvántartani. Aki meghalt, azt szintén törölni kell a nyilvántartásból.

k. *Távoktatási tematikát be lehet-e kérni, elegendő-e a bejelentéshez?*

Az oktatásszervező Ttv. szerinti bejelentéséhez mellékelni kell az oktatási tematikát az Szm. 2. § (2) bekezdés szerint. Amennyiben az oktatásszervező csak távoktatás formájában kívánja a felkészítést végezni, akkor egyértelmű, hogy be kell kérni, illetve be kell nyújtani. Ha normál és a távoktatás módszerével is kíván tűzvédelmi szakvizsgára való felkészítést végezni, akkor mindkét fajta oktatási tematikát be lehet kérni, de egy fajta oktatási tematikát elegendő benyújtani. Ellenőrzés során bármelyik oktatási tematika bekérhető, illetve ellenőrizhető.

l. *Ki számít az Szm. 3. § (5) bekezdése szerint közeli hozzátartozónak?*

A Ket 172. § g) pontja csak a *hozzátartozó* fogalmát határozza meg, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 685. § b) pont szerinti *közeli hozzátartozó* fogalmat használjuk. Közeli hozzátartozók: a házastárs, a bejegyzett élettárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és nevelgyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, valamint a testvér; hozzátartozó továbbá: az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, bejegyzett élettársa, a jegyes, a házastárs, a bejegyzett

élettárs egyeneságbeli rokona és testvére, valamint a testvér házastársa, bejegyzett élettársa.

m. Egyéni vállalkozó oktatásszervező a megbízást adó cégnél részt vehet-e a vizsgabizottságban?

Igen, mivel ő nem számít a cégnél alkalmazásban állónak, hiszen tevékenységét megbízás alapján látja el, de az Szr. 3. § (4) bekezdése szerint a vizsgabizottság elnöke nem lehet.

n. Mi számít az Szr. előírásait súlyosan sértőnek (Szr. 7. § (1) a), és Szr. 8. § (2))?

Az illetékes hatóság dönti el.

Budapest, 2010. április 01.

OKF Megelőzési és Piacfelügyeleti Főosztály